

ОСОБЛИВОСТІ ЕТНІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Виховання розглядається як цілеспрямована, організована, керована і контрольована взаємодія вихователів і вихованців, кінцевою метою якого є формування особистості, яка буде потрібна і корисна суспільству.

Етнічне виховання – це цілеспрямоване залучення особистості до моральних цінностей, формування моделей поведінки її етносу та ознайомлення її з елементами культур спільно проживаючих етносів.

На даному етапі етноси колишнього Радянського Союзу переживають якісно новий етап свого розвитку, для якого є характерним зростання етнічної самосвідомості і загострення уваги до проблем збереження і розвитку національної культури. Завдання етнокультурного розвитку прагнуть вирішувати не лише народи, що утворили самостійні національно-державні утворення у складі України, а й чисельні етнічні групи, що проживають в поліетнічних регіонах нашої країни, в тому числі й в Одесі.

Актуальність вивчення проблеми обумовлюється необхідністю вирішувати складне завдання забезпечення миру і злагоди в суспільстві, виховання у його членів етнічної толерантності, взаєморозуміння, поваги національної гідності, рівності незалежно від національної приналежності, віросповідання, подолання установок національної упередженості.

Метою нашого дослідження є вивчення особливостей етнічного виховання дітей у сучасному суспільстві.

Об'єктом дослідження є процес виховання.

Предметом дослідження є особливості етнічного виховання.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність поняття «етнічне виховання»
2. Описати особливості соціалізації дітей в деяких країнах світу

Видатний внесок у теорію етнічного виховання внесли П.П. Блонський, П.Ф. Каптерев, Л.М. Толстой, К.Д. Ушинський, С.Т. Шацький та ін.

Так, Л.Н.Гумільов підкреслює, що стереотипи поведінки формуються у дитини в перші роки життя, тобто приналежність до етносу

не є вродженою, а набувається в процесі соціалізації. Він має на увазі не виховання у вузькому сенсі слова, а формування в певному культурному середовищі. І в цьому випадку автор знаходить наочний приклад - приклад своєї матері - Ганни Ахматової, яка в дитинстві виховувалася французькою гувернанткою і говорила по-французьки, що не завадило їй стати великим російським поетом.

Дитина дошкільного віку, в процесі залучення до усної народної творчості, національних ігор, побуту, усвідомлює себе суб'єктом етнічної культури. Одна зі стадій розвитку людини, стадія розвитку його відносин до етнічного світу, - казково-міфологічна, яка припадає на дошкільний і молодший шкільний вік. На цьому етапі дитина знайомиться з ідеалами і уявленнями свого народу за допомогою величезного джерела - фольклору.

Одним із засобів передачі традиції є пісні. Народні пісні ввібрали в себе вищі національні цінності, орієнтовані тільки на добро, на щастя людини. Великий вплив на формування моральних якостей дітей дошкільного віку надають казкові сюжети і персонажі. Саме казка демонструє національну своєрідність, психологію, народне уявлення про добро і справедливість. У героя зазвичай дуже опукло і яскраво показуються головні риси характеру: відвага, працьовитість, дотепність; такі риси як фізична сила, сміливість, мужність. Одним із засобів народної культури є прислів'я. У прислів'ях багато матеріалу практичного характеру: життєві поради, побажання у праці, осуд.

При цьому не можна ставити акцент на національні особливості на шкоду ідеї спільності всіх людей на планеті. Дітям корисно дати елементи етнографічних і етнопсихологічних уявлень. Слід формувати у них уявлення про різноманіття людських мов одночасно з позитивним ставленням до них.

Культура з дитячих років обумовлює наше мислення і поведінку. Досить усвідомити незворотність формування норм і цінностей, що відбувається в дитинстві в кожному з нас, настільки відмінних від тих, що шанують в інших частинах світу, щоб пояснити імовірність і очевидність складної взаємодії з представниками інших культур у подальшому житті. Норми виховання дітей в різних народах неоднакові. Якщо порівнювати традиційні стилі виховання дітей за ступенем їх суворості, співвідношенню покарань і заохочень, то на одному полюсі буде японський стиль, а на іншому - англійський.

У Японії вчитель частіше звертається до заохоченням, ніж до покарань. Виховувати означає не лаяти за те, що вже зроблено погано,

а, передбачаючи погане, навчати правильної поведінки. Навіть при явному порушенні правил пристойності вихователь уникає прямого засудження, щоб не поставити дитину в принизливе становище. Японські матері висловлюють свої вимоги у формі прохань, охороняючи почуття дитини. Японці вважають, що надмірний тиск, спрямований на досягнення миттєвого послуху, в майбутньому може дати зворотний результат. З європейської точки зору, дітей в Японії неймовірно балують. Їм нічого не забороняють, позбавляючи тим самим приводів заплакати. Дорослі абсолютно не реагують на погану поведінку дітей, ніби не помічаючи її. Перші обмеження починаються в шкільні роки, але вводяться вони поступово. Дитина починає пригнічувати в собі пориви, які в ранньому дитинстві ніхто не обмежував. Він вчиться поважати старших, шанувати борг і бути відданим родині. У міру дорослішання жорсткість регламентації поведінки сильно зростає. У м'якій формі з юних років японців привчають до того, що вони не повинні докучати іншим людям егоцентричною поведінкою і капризами.

В Англії дотримуються інших методів. Англійці вважають, що непомірний прояв батьківської любові і ніжності приносить шкоду дитячому характеру. У їх традиції - ставитися до дітей стримано, навіть прохолодно. М'якість і ніжність вони проявляють скоріше до собак і кішок. Дисциплінуючий вплив на дітей виявляється з самого раннього віку. Якщо дитина мучить тварину, ображає молодшого або завдає шкоди чужому майну, його чекає жорстоке покарання. Карати дітей в Британії - це не тільки право, але й обов'язок батьків. Балувати дітей - значить псувати їх. З дитинства англійці привчаються до самостійності і відповідальності за свої вчинки. Вони як би народжуються дорослими, і для переходу в світ дорослих їх не треба спеціально готувати. Свідомо відсторонюючись від дітей, батьки готують їх до труднощів дорослого життя. Вже в 16-17 років, отримавши водійські права та атестат, діти їдуть з рідного дому і живуть незалежно.

Багато що в нашому світі з часом зазнає змін. Що вже говорити про виховання, яке є фундаментальною темою з початку існування людства. Особливості етнічного виховання також піддалися сильним змінам. Цей висновок ми можемо зробити виходячи з безпосереднього спілкування з людьми і прочитаної літератури, що стосується цієї теми. Але, не дивлячись на зміни, кожен із батьків, як і раніше буде вкладати у виховання особливу частку себе, і буде нама-

гатися дати своїй дитині все те, чого їм не вистачало і поміняти те, що їм не подобалося.

Варто тільки згадати про суворе виховання в азербайджанських сім'ях ще чотири десятиліття тому. Звичайно, сімейний патріархат залишився, але й права самої жінки набули досить велику вагу. Також зараз молоді люди в праві самі, в більшості, вибирати собі другу половинку, що теж показує на практиці, який величезний крок вперед був зроблений. На ці процеси впливає той факт, що кількість дітей в сім'ях зменшилася в кілька разів, у той час як зовсім недавно 10 дітей в сім'ї було досить поширеною подією. Нині ж сім'ї з трьома дітьми є все-таки винятком, ніж закономірністю. І все перераховане вище - це лише видимі чинники, крім яких існує ще безліч найдрібніших змін.

У підсумку хотілося б відзначити: абсолютно очевидним є той факт, що система виховання в різних країнах світу дуже сильно відрізняється: через властиві їм клімат, традиції, історію і безліч інших чинників. Але не менш очевидним є те, що вдале і правильне виховання залежить, перш за все, не від етнічних особливостей, а від уваги, яку батьки приділяють своїй дитині, поваги до її особистості, правильно побудованих з нею стосунків та особистого впливу на її розвиток за допомогою власного прикладу.